

ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการ
ในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร
Relationship between Administrators Competency and Academic
Administration in Schools under the Bangkok Metropolitan
Administration, Central Bangkok Group

รัศมี แก้วพรม¹, สุภัทรศักดิ์ คำสามารถ² และ วิเชียร อินทรสมพันธ์³
Ratsamee Keawprom¹, Suphatthasak Khamsamart ² and Wichian Intarasompun³

Received: 28 April 2024; Revised: 03 June 2024; Accepted: 09 September 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครู จำนวน 282 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น (α) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.989 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์โดยใช้สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทิศทางบวกกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ: สมรรถนะของผู้บริหาร; การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา; สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

Abstract

This research aimed to study; 1) schools administrators' competency level, 2) academic administration in schools' level, and 3) the relationship between schools administrators' competency and academic administration in Central Bangkok Group

¹ ² มหาวิทยาลัยธนบุรี; Thonburi University

³ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา; Bansomdejchaopraya Rajabhat University
Corresponding Author, E-mail: i_wichian@bsru.ac.th

schools under the Bangkok Metropolitan Administration, The sample used in the research consisted of 282 teachers. The instrument used in the research was a questionnaire with a confidence value (α) for the entire version equal to 0.989. Statistics used in data analysis included percentages, means, standard deviations. And analysis using Pearson correlation.

The research results were that 1) schools administrators' competency level in schools under the Bangkok Metropolitan Administration Central Bangkok Group overall was at the highest level, 2) academic administration in schools' under the Bangkok Metropolitan Administration, Central Bangkok Group overall was at the highest level, and 3) the relationship between schools administrators' competency and academic administration in schools under the Bangkok Metropolitan Administration, Central Bangkok Group showed a positive high correlation coefficient relationship statistically significant at the .01 level.

Keywords: Schools Administrators' Competency; Academic Administration in Schools' Level; Schools under the Bangkok Metropolitan Administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) กำหนดไว้ในมาตรา 4 ว่าการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ตลอดชีวิต มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยากรประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

การจัดกิจกรรมทางการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพผู้บริหารจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถทักษะและคุณลักษณะที่เป็นที่น่าเชื่อถือศรัทธาในการส่งเสริม สนับสนุนผลักดัน กระตุ้นและจัดการให้ครู นักเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมาย หรือเป็นการรับผิดชอบภาระงานและใช้ความสามารถที่เหมาะสมสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ปฏิบัติให้ ประสพผลสำเร็จอย่างโดดเด่นกว่าผู้อื่นหรือที่เรียกว่า สมรรถนะ (competency) นั่นเอง “สมรรถนะ คือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร” สมรรถนะเป็น เครื่องมือชนิดหนึ่งที่น่ามาเป็นพื้นฐานจัดทำระบบหรือวางแผนทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ขององค์กรให้สอดคล้องกับกลยุทธ์และเป้าหมายในการดำเนินงานขององค์กรและนำมาใช้กับการ บริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อให้มีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร และบุคลากรกรุงเทพมหานคร ได้กำหนดสมรรถนะประจำผู้บริหารกรุงเทพมหานคร จำนวน 7 สมรรถนะ ดังนี้ 1) เห็นคุณค่าในตัวตน 2) สร้างสรรค์ความร่วมมือ 3) คิดไปข้างหน้า 4) กล้าตัดสินใจ 5) เปลี่ยนแปลงทันการณ์ 6) ใช้นวัตกรรมทำงาน 7) คิดต่างอย่างสร้างสรรค์ สถานศึกษาเป็น หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นภารกิจหลักในการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียน ทุกคนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรู้คู่คุณธรรมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ด้วยเหตุนี้การ พัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงเป็นเรื่องจำเป็นเพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับ ภารกิจหลักตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวด้วยการพัฒนาทั้งระบบ อย่างไรก็ตามจะ เห็นได้ว่า สถานศึกษาทุกแห่งได้มุ่งเน้นให้มีการยกระดับการบริหารงานวิชาการให้เป็นงานหลักที่ สำคัญของการบริหารการศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหนึ่งที่ตั้งอยู่ในขอบข่ายและภารกิจ ของการบริหารการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยงานด้านต่าง ๆ จำนวนหลายงานด้วยกันการดำเนินงาน วิชาการจึงต้องปฏิบัติในลักษณะของการบริหารและเกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน หลักสูตร จะ เห็นได้ว่า สภาพปัจจุบันปัญหาของงานวิชาการนั้นหากสถานศึกษาซึ่งเป็นองค์กรหลักในการจัดการ ดำเนินงานด้านวิชาการมีจุดอ่อนหรือบกพร่อง จะเป็นสาเหตุให้ประสิทธิภาพของงานวิชาการมี คุณภาพต่ำลง ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลของงานวิชาการให้ตกต่ำลงไปด้วย หรืออาจเรียกว่าการศึกษา ด้อยคุณภาพ การศึกษาต่ำหรือการศึกษาไม่มีคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน (สันติ บุญภิรมย์, 2552) ซึ่งมี สาเหตุหลายประการที่ส่งผลต่องานวิชาการดังกล่าว เช่น การขาดการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร เนื้อหาสาระหรือกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ทันสมัย การจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ (วิไล ตั้งจิตสมคิด, 2554) การบริหารงานวิชาการนับเป็นงานที่สำคัญของสถานศึกษา สถานศึกษา จะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับวิชาการที่จะสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติ ตามที่ต้องการ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคม ซึ่งมีนักวิชาการบริหารการศึกษาหลายท่านได้ ให้ทัศนะเกี่ยวกับหลักการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้ (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2554) ได้ วางขอบข่ายและภาระกิจการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครแบ่งออกเป็น 9 งาน คือ 1) การวางแผนงานวิชาการ 2) การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 3) การบริหารการ จัดการเรียนรู้ 4) การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน 5) การวัดผลประเมินผลการเรียน 6) การ

พัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 8) การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ 9) การประกันคุณภาพการศึกษากับงานวิชาการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนทั้งผู้บริหารและครูควรมีการวางแผนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ สร้างกลไกความรับผิดชอบที่ชัดเจน มีการปรึกษาหารือเพื่อให้บุคลากรทุกคนเห็นพ้องต้องกัน จัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูผู้สอน และดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดระบบการประเมินผลอย่างครบวงจร พร้อมทั้งวางแผนการกำกับ ติดตามประเมินผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นผู้เริ่มและเป็นผู้นำทางวิชาการอย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ทราบถึงสมรรถนะของผู้บริหารอยู่ในระดับใด การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาอยู่ในระดับใด และสมรรถนะของผู้บริหารด้านใดมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ทั้งนี้ผู้วิจัยในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของบุคลากรในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ได้เห็นว่าสมรรถนะของผู้บริหารมีความสำคัญที่จะนำมาพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษาโดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการนั้นจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าอยู่ที่ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาว่าจะมีสมรรถนะในการนำโรงเรียนไปสู่เป้าหมาย พันธกิจ และวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใด เพราะผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีสมรรถนะในการบริหารและนำกระบวนการทางการบริหารมาใช้กับงานวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 41 โรงเรียน รวมประชากรทั้งหมด 961 กลุ่มตัวอย่าง

ได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 282 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม สร้างขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งและวิทยฐานะ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารในสถานศึกษา เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (5 Rating Scales)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (5 Rating Scales)

ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ได้ค่า Index of item Objective Congruence ระหว่าง 0.67-1.00 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach Alpha Coefficient) เท่ากับ .989

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กับสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร แต่ละแห่งด้วยตนเอง

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4. ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์และจัดกระทำข้อมูล โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนที่สมบูรณ์จำนวน 282 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม หาค่าความถี่ และหาค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์สมรรถนะของผู้บริหาร และการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์โดยใช้สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการ สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยรวม สามารถนำเสนอข้อมูลในตารางประกอบการบรรยาย ดังตารางที่ 1-3

1. ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. เห็นคุณค่าในตัวตน	4.50	0.62	มากที่สุด	6
2. สร้างสรรค์ความร่วมมือ	4.59	0.55	มากที่สุด	1
3. คิดไปข้างหน้า	4.56	0.58	มากที่สุด	4
4. กล้าตัดสินใจ	4.57	0.62	มากที่สุด	2
5. เปลี่ยนแปลงทัศนการณ์	4.56	0.58	มากที่สุด	4
6. ใช้นวัตกรรมทำงาน	4.47	0.67	มาก	7
7. คิดต่างอย่างสร้างสรรค์	4.56	0.59	มากที่สุด	3
รวม	4.54	0.61	มากที่สุด	

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม (n=282)

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$, S.D. =0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสร้างสรรค์ความร่วมมือมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.59$, S.D.=0.55) รองลงมา ได้แก่ ด้านกล้าตัดสินใจ ($\bar{X}=4.57$, S.D.=0.62) ส่วนด้านใช้นวัตกรรมทำงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=4.47$, S.D.= 0.67)

2. ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. การวางแผนงานวิชาการ	4.56	0.62	มากที่สุด	6
2. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	4.63	0.59	มากที่สุด	1
3. การบริหารการจัดการเรียนรู้	4.58	0.59	มากที่สุด	3
4. การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน	4.59	0.61	มากที่สุด	2
5. การวัดผลประเมินผลการเรียน	4.57	0.62	มากที่สุด	5
6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้	4.56	0.62	มากที่สุด	6
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.52	0.64	มากที่สุด	9

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
8. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ	4.56	0.59	มากที่สุด	8
9. การประกันคุณภาพการศึกษากับงานวิชาการ	4.58	0.56	มากที่สุด	3
รวม	4.57	0.61	มากที่สุด	

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม (n=282)

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$, S.D.=0.61.) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.63$, S.D.=0.59) รองลงมาได้แก่ ด้านการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน ($\bar{X}=4.59$, S.D.=0.61) ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=4.52$, S.D.= 0.64)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา										
สมรรถนะของผู้บริหาร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y ₈	Y ₉	Y _{tot}
X ₁	.762**	.721**	.735**	.716**	.728**	.730**	.764**	.731**	.753**	.788**
X ₂	.733**	.716**	.738**	.713**	.744**	.783**	.771**	.778**	.823**	.806**
X ₃	.719**	.719**	.713**	.722**	.741**	.725**	.720**	.743**	.718**	.775**
X ₄	.777**	.808**	.788**	.823**	.792**	.797**	.834**	.795**	.779**	.854**
X ₅	.796**	.843**	.864**	.839**	.794**	.751**	.806**	.807**	.792**	.864**
X ₆	.759**	.779**	.782**	.788**	.722**	.753**	.800**	.745**	.791**	.818**
X ₇	.773**	.773**	.770**	.814**	.756**	.790**	.851**	.813**	.768**	.842**
X _{tot}	.832**	.839**	.843**	.849**	.824**	.833**	.868**	.845**	.847**	.899**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร (n=282)

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหาร (X_{tot}) กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา (Y_{tot}) ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพ

กลาง พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ ($r_{xy}=.899^{**}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านเปลี่ยนแปลงทัศนการณ์ ด้านกล้าตัดสินใจ ด้านคิดต่างอย่างสร้างสรรค์ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ด้านสร้างสรรค์ความร่วมมือ เรียนรู้ ด้านเห็นคุณค่าในตัวคน และด้านคิดไปข้างหน้า

ผลการวิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามตารางเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสร้างสรรค์ความร่วมมือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านกล้าตัดสินใจ ส่วนด้านใช้นวัตกรรมทำงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
2. ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
3. ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทิศทางบวกกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถอธิบายตามลำดับของสรุปผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด เมื่อมีการพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ด้านที่สูงที่สุดคือ ด้านสร้างสรรค์ความร่วมมือ รองลงมาได้แก่ ด้านกล้าตัดสินใจ ส่วนด้านใช้นวัตกรรมทำงานมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีทักษะ พฤติกรรม ประสบการณ์ รวมถึงทัศนคติ ความเชื่อ ที่จะสามารถพัฒนาการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยอาศัยความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ร่วมงานเพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่และนำมาบูรณาการกับการปฏิบัติงานให้เกิดผลลัพธ์ตามมาตรฐาน หรือสูงกว่ามาตรฐาน เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้เข้ามาส่วนคิดตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงานจึงก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน ผูกมัดและตกลงใจร่วมกันในการบริหารโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีรักษา ฉิมเฉย และสายสุตา เตียเจริญ (2559) พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าสมรรถนะหลักอยู่ในระดับมาก ส่วนสมรรถนะประจำสายงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรุฒ ศรีบุญราช และชานนท์ เศรษฐแสงสี (2562) รวมถึงงานวิจัยของ กนกพร โทงวเกิด และคณะ (2562) พบว่า ระดับสมรรถนะหลักของผู้บริหารโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

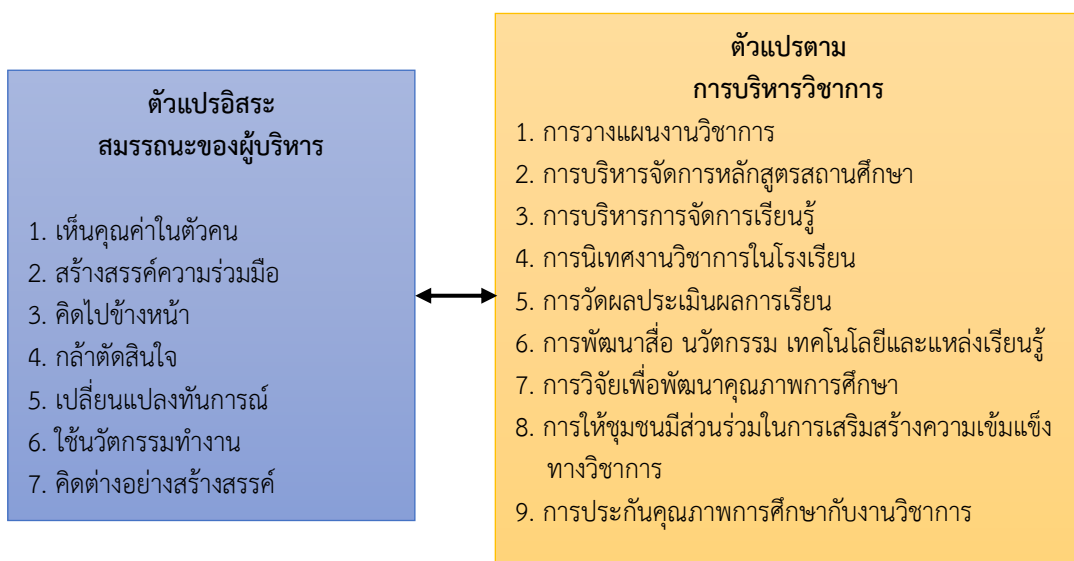
2. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดทั้งนี้อาจ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล ให้มีประสิทธิภาพที่สุด จัดประสบการณ์การเรียนรู้ทุกด้านให้แก่นักเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ (2563) และศรีนภา ฉิมเฉย และสายสุดา เตียเจริญ (2559) รวมถึงงานวิจัยของ กนกพร โทงวเกิด และคณะ (2562) พบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

3. สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทิศทางบวกกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร มีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้นำด้านเปลี่ยนแปลงทันการณ์ กล้าตัดสินใจ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล รับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา จะส่งผลให้งานวิชาการในสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ทั้งนี้หากผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาก็จะมากตาม เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถนะสูงจะสามารถบริหารสนับสนุนด้านทรัพยากรให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานสำเร็จ โดยคำนึงถึงผลสำเร็จจากการบริหารงานวิชาการ บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีการใช้ทรัพยากรดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่า การดำเนินงานปรากฏตามเป้าหมาย การติดตามตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน ตลอดทั้งมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการได้รับการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการศึกษา ตามแนวคิดของ David C. McClelland (1970, อ้างถึงใน ปารีชาติ คำกอง, 2557: 17) สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลสามารถสร้างผลการปฏิบัติงานในงานที่ตนรับผิดชอบให้สูงกว่า

หรือเหนือกว่าเกณฑ์/เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยให้เกิดความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารวิชาการตามแนวทางการบริหารงานวิชาการ (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2554) กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 9 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ (2563) และงานวิจัยของ นารีนาถ โพธิ์เอม และคณะ (2564) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงเช่นเดียวกัน

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ได้ข้อค้นพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ด้านเปลี่ยนแปลงทันการณ์ ด้านกล้าตัดสินใจ ด้านคิดต่างอย่างสร้างสรรค์ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ด้านสร้างสรรค์ความร่วมมือ ด้านเห็นคุณค่าในตัวคน และด้านคิดไปข้างหน้า มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ดังแผนภาพนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

สรุปและข้อเสนอแนะ

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทิศทางบวกกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษารายด้าน ($X_1 - X_7$) กับการบริหารงาน

วิชาการในสถานศึกษารายด้าน (Y_1 - Y_9) พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาด้านเปลี่ยนแปลง
 ทักษะ (X₅) มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ
 เรียนรู้ (Y₃) สูงสุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy}=.864^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 และคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด คือ สมรรถนะของผู้บริหารด้านคิดไปข้างหน้า (x₃) กับ
 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ (Y₃) โดยมีความสัมพันธ์กัน
 ในระดับสูง ($r_{xy}=.713^{**}$)

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ควรให้ความสำคัญกับสมรรถนะของผู้บริหาร
 สถานศึกษา เน้นส่งเสริมให้ผู้บริหารพัฒนาตนเอง มีมุมมองใหม่ในการบริหารงาน สามารถถ่ายทอด
 ความรู้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการให้ประสิทธิภาพมาก
 ยิ่งขึ้น

1.2 สำนักการศึกษากรุงเทพมหานครและผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีนโยบายในการ
 ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครู เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์ในการ
 ปฏิบัติงานและยกระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการบริหาร
 สถานศึกษา ได้แก่ เห็นคุณค่าในตัวคน สร้างสรรค์ความร่วมมือ คิดไปข้างหน้า กล้าตัดสินใจ
 เปลี่ยนแปลงทักษะใช้นวัตกรรมทำงาน และคิดต่างอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาสถานศึกษา และ
 ยกระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำแนวคิด ทฤษฎี สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในแบบอื่น ๆ มาใช้ใน
 งานวิจัยกับการบริหารงานด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้
 เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการด้านการปฏิบัติงานในสังกัดอื่น ๆ หรือ
 หน่วยงานอื่น ๆ เนื่องจากเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาเปรียบเทียบและหาแนวทางการพัฒนา
 สมรรถนะของผู้บริหารที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการ กับปัจจัยอื่น ๆ
 ปรับประยุกต์ให้เหมาะกับสถานศึกษาแต่ละแห่งและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

กนกพร โหงวเกิด, กัญญา เอี่ยมพญา และนิวัตต์ น้อยมณี. (2562). *สมรรถนะหลักของผู้บริหารที่
 ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต).*
 มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- นารีนาด โปธิ์เอม, เบญจวรรณ ศรีมารุต และมินมาส พรานป่า. (2564). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานด้านวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. *วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 1(2), 35-53.
- นิธิ เรืองสุขอุดม. (2563). *สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ
- ปาริชาติ คำกอง. (2557). *ศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบึงโขงหลง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนครพนม, นครพนม.
- พิชญ์สินี โภชนกุล และเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2563). การศึกษาสมรรถนะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู ในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 15(3), 109-130.
- วีไล ตั้งจิตสมคิด. (2554). *ความเป็นครู*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- วีรุต ศรีบุญราช และ ชานนท เศรษฐแสงศรี. (2563). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 6(2), 133-141.
- ศรีนภา ฉิมเฉย และสายสุดา เตียเจริญ. (2559). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์
- สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2554). *แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- Yamane, T. (1973). *Statistics an introductory analysis*. New York: Harper & Row.